

Ohje liikuntajärjestöille lainvastaisen rahapelimarkkinoinnin estämiseksi

Yleistä suomalaisesta rahapelijärjestelmästä

Yksinoikeus

Suomessa rahapelijärjestelmä perustuu yksinoikeuteen eli monopoliin. Vain **Veikkaus Oy:llä** on oikeus toimeenpanna ja markkinoida rahapelejä Suomessa (pois lukien Ahvenanmaa). Järjestelmän tavoitteena on taata rahapelejä pelaavien oikeusturva, estää rahapelaamiseen liittyvät väärinkäytökset ja rikokset sekä ehkäistä ja vähentää rahapeleistä aiheutuvia taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja.

Koska Veikkauksella on yksinoikeus rahapelien toimeenpanoon ja markkinointiin, muut rahapeliyhtiöt eivät voi tarjota tai markkinoida rahapelejä laillisesti Suomen alueella.

Pelihaitat ja rikollisuus

Rahapelaamiseen liittyy riskejä kuten pelaamisen lisääntyminen niin voimakkaasti, että se muuttuu peliriippuvuudeksi. Rahapelaamiseen liittyy myös vahvoja taloudellisia intressejä ja niiden myötä väärinkäytösten, kilpailumanipulaation ja järjestäytyneen rikollisuuden vaara. Suomen rahapelitoimintaa valvovalla viranomaisella ei ole keinoja eikä toimivaltaa valvoa esimerkiksi sitä, noudattavatko muut rahapeliyhtiöt rahanpesulakiin liittyviä velvoitteita.

Rahapelien markkinointi

Rahapelijärjestelmää ja Veikkauksen pelitoimintaa sääntelee **arpajaislaki**. Arpajaislaki sääntelee myös rahapelien markkinointia. Arpajaislain mukaan rahapelien markkinointi on sallittu ainoastaan Veikkaukselle.

Kaikkien muiden tahojen toimeenpanemien rahapelien Manner-Suomeen suuntautuva markkinointi on kiellettyä ja säädetty rahapelirikoksena rangaistavaksi.

Rahapelien markkinoinnilla tarkoitetaan kaikenlaista kaupallista menettelyä, jolla pyritään edistämään rahapelien kysyntää tai rahapelejä toimeenpanevan tahon tunnettuutta. Kaikenlainen luvattoman rahapelitoiminnan epäsuorakin myynninedistämistoiminta on lainvastaista, eikä markkinoinnin kiellon kiertäminen ole sallittua. Esimerkiksi Suomeen kohdistetun markkinointimateriaalin levittäminen Suomen rajojen ulkopuolelta ei tee menettelyä lailliseksi. Jos markkinoinnin vaikutukset ulottuvat Suomeen, on yleensä tavoitteena edistää markkinoitavien rahapelien myyntiä Suomessa.

Lainsäädäntö rajoittaa myös Veikkauksen markkinointia. Veikkauksen markkinointi ei saa muun muassa edistää taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja aiheuttavaa pelaamista eikä kohdistua alaikäisiin. Koska Suomeen kohdistuva rahapelien markkinointi on lainvastaista, viranomaisen tehtävä on sellaisen toiminnan torjuminen.

Veikkauksen tuotonjako

Arpajaislain lähtökohtana on, että rahapelitoiminnasta saatava tuotto käytetään yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Tuottojen käyttö yleishyödyllisiin tarkoituksiin ei kuitenkaan saa olla rahapelijärjestelmän pääasiallinen tavoite. Yksinoikeusjärjestelmän tarkoitus on rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen.

Veikkauksen tuotosta jaetaan vuosittain noin 160 miljoonaa euroa urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen. Muita edunsaajia ovat tiede, taide, nuorisotyö, terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen sekä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistäminen. Edellä mainituille edunsaajille tehtävien tuloutusten lisäksi Veikkaus maksaa yli 200 miljoonaa euroa arpajaisveroa vuosittain.

Opetus- ja kulttuuriministeriön veikkausvoittovaroista liikunnalle ja urheilulle jakamia avustuksia käytetään muun muassa seuratuksiin urheiluseuroille liikuntapaikkojen rakentamiseen ja kunnostamiseen, urheiluvalmennukseen ja apurahoihin, urheilutapahtumiin, kuntien liikuntatoimintaan, urheilujärjestöille sekä liikunnan koulutukseen ja tutkimukseen.

Useimmilla muilla rahapeliyhtiöillä ei ole yleishyödyllistä tarkoitusta, eivätkä niiden tuotot tue suomalaista urheilua ja liikuntakasvatusta. Muut rahapeliyhtiöt eivät myöskään maksa lainkaan arpajaisveroa.

Valvonta

Poliisihallituksen arpajaishallinto valvoo Veikkauksen rahapelitoimintaa ja sen markkinoinnin lainmukaisuutta.

Poliisihallituksella on mahdollisuus kieltää päätöksellään arpajaislain vastainen rahapelien markkinointi. Kielto voidaan antaa rahapelejä toimeenpanevan tahon lisäksi laittomia rahapelejä markkinoivalle elinkeinonharjoittajalle tai yhteisölle. Kiellon tehosteeksi Poliisihallitus voi asettaa uhkasakon.

Liikuntajärjestöjen rooli ja vastuut laittoman markkinoinnin estämiseksi

Laittoman markkinoinnin muodot

Muut rahapeliyhtiöt pyrkivät lähestymään liikuntajärjestöjä (lähinnä seuroja) markkinointitarkoituksissa. Markkinointiviesteissään peliyhtiöt ovat mm. tarjonneet seuroille rahalahjoituksia, joiden vastineeksi on pyydetty näkyvyyttä järjestöjen verkkosivuilla, pelipaidoissa ja uutispäivityksissä.

Muut rahapeliyhtiöt markkinoivat omaa toimintaansa myös ottelu- ja kilpailutapahtumien yhteydessä. Tilaisuuksissa ja niiden lähiympäristössä jaetaan osallistujille markkinointimateriaalia tai sitä kiinnitetään esimerkiksi autojen tuulilaseihin. Tällöin markkinoinnin kohteena ei ole varsinaisesti tilaisuuden järjestävä taho vaan siihen osallistuva yleisö, joka on potentiaalista urheiluedonlyönnin asiakaskuntaa.

Lajiliittojen järjestämiin tapahtumiin on viime aikoina pyrkinyt akkreditoitumaan mediatehtäviin muiden rahapeliyhtiöiden edustajia. Näiden tilaisuuteen akkreditoituneiden ensisijainen tehtävä on ollut oman yhtiön tuotteiden markkinointi muun muassa sosiaalisessa mediassa. Kilpailutapahtumasta ja mixed zonelta on linkitetty kuvaa ja muuta materiaalia sosiaaliseen mediaan. Joissain tapauksissa on käytetty hyväksi kilpailun järjestäjälle kuuluvia oikeuksia kuten brändiä, logoa jne. Akkreditoituneiden edustajien toiminta on lisäksi haitannut muun median työskentelyä muun muassa mixed zonella.

Muut rahapeliyhtiöt pyrkivät myös muilla tavoin sosiaalisen median ja muussa viestinnässään luomaan mielikuvaa tiiviistä yhteistyöstä lajiliittojen ja seurojen kanssa.

Muut rahapeliyhtiöt ovat lisäksi pyrkineet rekrytoimaan markkinoinnin keulakuvikseen kuuluisia urheilijoita. Rekrytoinnin kohteina on ollut sekä uraansa jatkavia että sen lopettaneita urheilijoita.

Laitonta markkinointia voi esiintyä myös Suomessa järjestettävässä kansainvälisessä kilpailutoiminnassa, jos ulkomaisten joukkueiden/urheilijoiden tukijana toimii ulkomainen rahapeliyhtiö. Tällöin esimerkiksi joukkueen pelipaidoissa saattaa olla mainos, joka joukkueen kotimaassa on sinänsä markkinointikeinona laillinen, mutta Suomessa laitton.

Ohjeet laittoman markkinoinnin estämiseksi

- 1) Pienelle seuralle muutaman tuhannen euron korvaus voi tuntua houkuttelevalta, varsinkin jos sen eteen ei tarvitse tehdä aktiivisia toimia. Kyseessä on kuitenkin laitton markkinointi ja seurojen ei tule olla edesauttamassa tällaista toimintaa. Lajiliiton/seuran on kieltäydyttävä kaikista lainvastaisten rahapeliyhtiöiden yhteistyöehdotuksista**
- 2) Tapahtuman järjestäjän on varmistuttava, ettei muiden rahapeliyhtiöiden markkinointimateriaalia jaeta sen tapahtumassa niillä tapahtumaan liittyvillä alueilla, joissa järjestäjällä on toimivaltaa kieltää materiaalin jakaminen (esim. kilpailupaikka+lähiympäristö)**
- 3) Tapahtuman järjestäjän ei tule myöntää media-akkreditointia lainvastaisille rahapeliyhtiöille**
- 4) Lajiliiton/seuran tulee puuttua välittömästi kaikkeen toimintaan, jossa lainvastainen rahapeliyhtiö luo markkinoinnillaan mielikuvaa sen ja urheilujärjestön yhteistyöstä**
- 5) Lajiliittojen tulee kouluttaa urheilijoita ja muita toimijoita Suomen rahapelijärjestelmän perusteista (yksinoikeus, tuotonjako, Veikkauksen velvoitteet) sekä säännösperusteisesti ja/tai sopimuksin velvoittaa kieltäytymään lainvastaisten rahapeliyhtiöiden yhteistyötarjouksista**
- 6) Suomessa järjestettävässä kansainvälisessä kilpailutoiminnassa tulee etukäteen saattaa ulkomaalaisten osallistujien tietoon, että muiden rahapeliyhtiöiden markkinointi on laitonta Suomessa. Myös lajin kansainvälistä kattojärjestöä tulee informoida markkinoinnin rajoituksista mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.**
- 7) Kaikesta laittomuuteen viittaavasta (myös tapahtumapaikan ulkopuolisesta) rahapelien markkinoinnista tieto välittömästi omaan lajiliittoon ja/tai Poliisihallitukseen arpajaishallinto@poliisi.fi /**Poliisihallitus**, Arpajaishallinto, Konepajankatu 2, PL 50, 11101 Riihimäki.**